

REDACTIONEEL

1894-1984

HET NEDERLANDS TIJDSCHRIFT VOOR TANDHEELKUNDE
90 JAAR

In haar vergadering van 26 februari 1894 besluit de nog zeer jonge Nederlandsche Tandmeesters Vereeniging uitvoering te geven aan een reeds geruime tijd gekoesterde wens om een verenigingsorgaan op te richten. Het doel is 'daarin alles wat op hare bijeenkomsten wordt behandeld, op te nemen; verder een ieder, dus ook niet-leden, gelegenheid ter publicatie van oorspronkelijke of andere stukken aan te bieden' en voorts 'onderwerpen, die kunnen geacht worden van algemeen belang te zijn en in andere tijdschriften zijn verschenen, over te nemen en hierdoor de bruikbaarheid en de belangrijkheid van het tijdschrift te verhoogen'. De 15 aanwezige leden (van de 17 in totaal), stemmen zonder verdere discussie unaniem vóór het desbetreffende bestuursvoorstel. Hiermee is de oprichting van het Tijdschrift voor Tandheelkunde een feit.

Dat de voorbereidingen voor het samenstellen van de eerste aflevering reeds ver gevorderd waren blijkt wanneer in maart 1894 deze eersteling verschijnt. Dat jaar volgen nog vier afleveringen, alle van rond 40 bladzijden tekst met een bladspiegel van 16×9 cm. De onderwerpen dragen deels thans nog actuele titels als 'Onmiddellijke wortelvulling', 'Harde vullingen en articulatie', 'De behandeling van het Empyeem' en voorts opschriften als 'Gipsafdrukken', 'Stiftanden', 'As-pasta tot het cauteriseren der pulpa' (W. D. Miller) en 'Terpentijnolie als bloedstelpend middel'; totaal een negental artikelen voor de praktizerende 'tandmeester'. Behalve de notulen der Vereeniging, boekbesprekingen en referaten treffen wij twee verslagen aan van congressen in Rome en Chicago van de hand van John E. Grevers en voorts artikelen die handelen over beroepsbelangen zoals de onbevoegde uitoefening der tandheelkunst, het geneeskundig staatstoezicht, de wetgeving op de uitoefening en de bevoegdheid tot uitoefening der tand-

heelkunst en ook een verhandeling over de vraag of de 'oprichting eener tandheelkundige school wenschelijk' is. Deze bestond in 1894 blijkbaar nog niet. De 'jonglingschap' die het beroep van tandmeester ambieerde was erop aangewezen 'afgericht te worden door verlopen cand.-artsen en het daarna heen en weer hollen naar Berlijn'. Voor een goed begrip is het van belang te weten, dat het tandheelkundig onderwijs waarmede Dr. Theodore Dentz zich sinds 1877 bemoeide slechts bestemd was voor candidaat-artsen en Officieren van Gezondheid; tandmeesters in opleiding werden niet toegelaten wegens onvoldoende waarborgen over hun vóóropleiding.

Aan de herdenking van de eerste verjaardag van de Nederlandsche Tandmeesters Vereeniging wordt in de tweede aflevering aandacht geschonken. Het blijkt een veelbewogen jaar te zijn geweest. 'Eene vereeniging, op zulk een wijze gevormd als de Nederlandsche Tandmeesters Vereeniging, waarbij de allerzotste combinaties van de meest uiteenlopende figuren broederlijk onder een dak moesten gebracht worden, kon niet anders dan een rusteloos tijdperk tegemoet gaan.' 'Het was een huis met een bom in de kelder, die eindelijk geëxplodeerd is en wanneer men de huidige ledenlijst vergelijkt met die, welke voor een jaar geleden gepubliceerd werd, dan zal men spoedig zien, dat er bij die ontploffing heel wat verongelukt zijn.' Zeventien met name genoemde leden hebben er het leven afgebracht. Een geweldadige maar wel selectieve sanering dus, want na dit evenement blijkt er, volgens de schrijver, reden om met voldoening terug te zien op een hartverwarmende en hechte band onder de overgebleven leden.

De band tussen de Nederlandsche Tandmeesters Vereeniging en het Tijdschrift voor Tandheelkunde is echter geen lang leven beschoren. Reeds in 1903 tijdens een driedaags

congres, waarin het tienjarig bestaan van de Vereeniging herdacht wordt, valt tevens het besluit tot scheiding der wegen. Het Tijdschrift voor Tandheelkunde wordt op initiatief van de redactie een onafhankelijk orgaan. Als achtergrond voor deze ontwikkeling geeft men het gebrek aan steun en medewerking van de zijde van de Vereeniging. De volgende jaren wordt het Tijdschrift voor Tandheelkunde uitgegeven door 'een gezelschap van tandheelkundigen, bestaande uit de navolgende Heeren'. Dan volgt een aantal namen waaronder: Coebergh, Dentz, John E. Grevers, Hamer, Witthaus, met H. B. de Jonge Cohen als Secretaris-Gérant. Het aantal van omtrent twaalf heren en ook de namen ervan wisselen in de loop der jaren weinig. Zij geven het tijdschrift uit voor eigen rekening en risico, daar de inkomsten de kosten niet blijken te dekken.

Uit bovenstaand relaas kan de lezer zich een beeld vormen van het eerste levensjaar van dit Tijdschrift. Hoewel niet gevoed vanuit bloeiende instellingen van wetenschappelijk onderwijs, doch slechts gesteund door de inzet van weinigen, bleek de oprichting een levensvatbaar initiatief.

In de 90 jaren van zijn bestaan heeft het Tijdschrift een vaste en een vertrouwde positie binnen de professie verworven. De redactie waardeert dit in hoge mate en is dankbaar voor de ondersteuning die zij ervaart van de vele auteurs, referenten en andere medewerkers. Bewust is hier thans afgezien van een vollediger beschrijving van de levensloop van het Tijdschrift daar het eeuwfeest zich aandient, waarbij zeer zeker uitvoeriger aandacht aan de historie geschonken zal worden.

v.S.

PRIJSVRAAG TER GELEGENHEID VAN NEGENTIG JAARGANGEN:

'FUNCTIONEERT DE TANDARTS OPGELEID INGEVOLGE DE WET VAN 4 AUG. 1947 ANDERS?'

De opleiding tot tandarts droeg in de periode vóór 1947 geen specifiek wetenschappelijk karakter. Er was sprake van een beperkt medisch curriculum 'vermengd met een praktische opleiding en gevolgd door zuiver praktische studie'. Het is niet irreëel te veronderstellen dat het Tijdschrift toen de enige bron in de Nederlandse taal was waaruit wetenschappelijke informatie viel te putten.

Als zestig jaar nadat Dr. Theodore Dentz zijn onderwijs in de tandheelkunde aanving de lang verbeide nieuwe onderwijs-wet van kracht wordt, stoelt deze vooral op het verlangen een meer wetenschappelijk geschoolde tandarts op te leiden. Belangwekkend is nu de vraag of de wet van 1947 aan haar doel heeft beantwoord.

Functioneert de algemeen-practicus die ingevolge de Wet van 4 augustus 1947 is afgestudeerd anders dan de collega die het recht om te promoveren niet bezit?

Het is deze vraag die de Redactie – ter gelegenheid van de voltooiing van de 90e jaargang van dit tijdschrift – beantwoord zou willen zien door haar lezers.

Spelregels

De Redactie legt bovenstaande vraag aan u voor. Formuleer uw antwoord in een uiteenzetting van ten hoogste 1000 woorden en zend het – onder motto – vóór 15 juli a.s. aan de Redactie van het Nederlands Tijdschrift voor Tandheelkunde, postbus 351, 1250 AJ Laren (N.-H.). Vergeet niet uw naam en adres in een gesloten envelop – waarop uw motto vermeld staat – bij te sluiten.

De inzendingen zullen worden beoordeeld door een deskundige jury onder voorzitterschap van de Hoofdredacteur.

De drie beste inzendingen zullen worden bekroond en beloond met geldprijzen tot een waarde van resp. f 1000,—, f 750,— en f 500,—. De uitslag zal worden bekendgemaakt in het Themanummer 1984 dat in november van dit jaar zal verschijnen en dat geheel gewijd zal zijn aan het tandheelkundig onderwijs. In dit themanummer zullen tevens de bekroonde inzendingen worden afgedrukt. Alle inzenders geven door deelname toestemming tot het publiceren van hun inzending, vrij van rechten.

POST ACADEMIAM

RADIOLUCENTIES IN DE REGIO VAN DE KAAKHOEK EN BENEDEN DE CANALIS MANDIBULARIS.

STAFNE'S IDIOPATHISCHE BEENDEFECT

J. BRAS

L. L. M. H. HABETS

L. A. VERBRAAK

P. G. J. VONCKEN

A. J. DE HAAS

*Uit de vakgroep Pathologie,
de vakgroep Mondziekten, Kaakchirurgie en Röntgendiagnostiek
en de vakgroep Anatomie en Embryologie
van de Universiteit van Amsterdam.*

Trefwoorden: Mondziekten en kaakchirurgie – Pathologie – Röntgenologie – Beendefect

In 1942 beschreef Stafne onder de titel 'Bone cavities situated near the angle of the mandible' 35 röntgenologisch identieke afwijkingen. Deze afwijking, een scherp begrensde radiolucentie in de posteriore mandibula beneden het niveau van de canalis mandibularis, werd bij 34 patiënten (28 mannen, 6 vrouwen), waarvan bij één patiënt dubbelzijdig, aangetroffen. Door het ontbreken van histologisch onderzoek bleef de ware aard van het defect onduidelijk. Als mogelijke verklaring stelde Stafne: 'It is possible that a cavity could result and persist from a failure of normal deposition of bone, for-

merly occupied by cartilage'. De op de rapportage van Stafne volgende beschrijvingen van patiënten met röntgenologisch identieke defecten nabij de kaakhoek, waarbij in de meeste gevallen exploratie en histologisch onderzoek heeft plaatsgevonden, zijn samengevat in tabel I.¹⁻¹⁹ Uit deze tabel blijkt dat het veelal een defect of een concaviteit van de linguale cortex betreft, in ongeveer de helft van de beschreven patiënten voorzien van speekselklierweefsel.

Overeenkomstige, eveneens speekselklierweefsel bevattende defecten zijn beschreven in de anteriore mandi-

Samenvatting:

Op 12 van de 5408 orthopantomogrammen werden in de regio van de kaakhoek en onder het niveau van de canalis mandibularis radiolucenties aangetroffen, die pasten bij de röntgenologische diagnose Stafne's idiopathische beendefect. Van deze 12 patiënten zijn 4 patiënten röntgenologisch vervolgd. Naast dit klinisch-röntgenologische onderzoek zijn eveneens de macroscopische en röntgenologische aspecten van een dergelijk defect in droge mandibulae bestudeerd en is de literatuur hierover geanalyseerd.

Op grond van deze bevindingen lijkt het naar Stafne vernoemde mandibulaire defect te berusten op een door continue druk geïnitieerd resorptieproces. Een ontwikkelingsstoornis lijkt minder waarschijnlijk.

bula. De literatuur hierover is samengevat in tabel II.²⁰⁻²⁷

Studies naar het voorkomen van voornoemde, in de posteriore mandibula gelocaliseerde radiolucentie zijn weergegeven in tabel III.²⁸⁻³⁷ Deze studies zijn veelal gebaseerd op een beoordeling van röntgenfoto's. Opvallend is, behoudens bij lokalisatie in het